VIIKONVAIHDE

IKIVIHREÄT

PEKKA FALI

Jamppa Tuomisen mollisävyinen ikivihreä on täynnä kaipausta.

Jampan kaipaus soi mollissa

”Minkä aamu toi,
sen ilta aina vei.
Näin elin nuoruuteni
parhaimman.”

Aamu toi, ilta vei vuodelta 1977 kuuluu **Jamppa Tuomisen** (1949–98) tunnetuimpiin kappaleisiin. Kyseessä on laulajan ensimmäinen levytys.

Veikko Juntusen tekemää laulua tarjottiin eri levy-yhtiöihin, mutta se ei aluksi herättänyt kiinnostusta.

CBS-yhtiön tuottajan kuultua Jampan esittävän kappaletta lauluillassa hän kehotti tätä osallistumaan vuoden 1976 Iskelmähaavi-kilpailuun, jossa oululainen sijoittuikin toiseksi.

Kun laulu lopulta levytettiin, single ampaisi heti listakärkeen. Laulajan nimeä kantava esikoisalbumi myi seuraavan vuoden puolella yli 50 000 kappaletta ja ylitti timanttilevyn rajan.

Aiheet arjesta

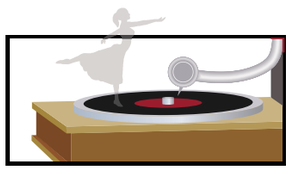

”Nyt katson
käsiin vanhoihin
ja töihin tehtyihin.”

Jamppa Tuomisen korkealla tenoriäänellä tulkitsema Aamu toi, ilta vei soi kaihoisasti mollissa, mikä vetosi yleisöön. Molli-iskelmät koettiin sopivana vastapainona tuon ajan pirteille käännösiskelmille, joita on runsaasti esimerkiksi Finnhits-kokoelmissa.

Kaukokaipuun sijasta 1970-luvun lopun melankolia ammensi arkirealismista. Sadattuhannet suomalaiset muuttivat teollisuustöihin Ruotsiin, ja maalta lähdettiin yhä enemmän kaupunkeihin.

Laulujen sanoitukset käsittelivätkin usein koti-ikävää ja kaipausta kotiseudulle.

Monilahjakkuus

Musiikillisesti Jamppa Tuominen oli poikkeuksellisen lahjakas. Laulamisen ohella absoluuttisen sävelkorvan omaava artisti hallitsi kaikkiaan seitsemän instrumenttia.

Jo pikkupoikana Jamppa liittyi Oulun tuomioseurakunnan poikakuoroon ja opiskeli samaan aikaan myös klarinetin ja alttosaksofonin soittoa.

Musiikilliset kykynsä Jamppa oli luultavasti perinyt isältään **Turo Tuomiselta**, joka soitti pitkään selloa Oulun kaupunginorkesterissa.

Tahti hidastui

”Niin jäi mun ystävät,
mut jäin myös itsekin.”

Uransa huipulla Jamppa Tuominen oli 1970–80-luvuilla. Alakuloisten laulujen tulkin levyjä on myyty yhteensä yli 700 000 kappaletta, mikä tekee hänestä yhden Suomen suosituimmista iskelmälaulajista.

Parhaimmillaan Jamppa teki jopa 300 keikkaa vuodessa, mutta 1990-luvulla tahti alkoi hidastua. Laulajalla oli ongelmia alkoholin kanssa. Viimeisinä vuosinaan Tuominen esiintyi lähinnä suomalaismatkailijoille Kanariansaarilla, jossa hän kuoli marraskuussa 1998.

RIKU-MATTI AKKANEN

KANSAN SUUSTA

Ei paha panetellen parane

Siinä paha missä mainitaan, sanotaan henkilöstä, joka saapuu paikalle juuri, kun hänestä puhutaan.

Sutkauksen taustalla on vanha uskomus, jonka mukaan paha tulee paikalle, jos sen nimi lausutaan. Kirosanojen voima perustuu osittain tähän.

Toisen teemaan liittyvän sutkauksen kuulin, kun kaksi iäkkäämpää herrasmiestä tapasi toisensa pitkästä aikaa. ”Sinä se vielä porskutat”, tuumi toinen. ”Mikäs pahan tappaisi”, vastasi toinen.

Mikä pahan sitten tappaisi? Suomalaiset sananparret kertovat, mikä ei ainakaan tehoa. Ei paha panetellen parane, sanoi seinäjokinen. Ei pahaa pahalla voiteta, sanottiin Suomusjärvellä.

Pahaan vastaaminen hyvällä on kristinuskoa laajemmalle levinnyt idea. Käytäntönä se on harvinainen.

Intialaisen sanonnan mukaan se, joka hyväksyy pahan, syyllistyy itse siihen. Vetoaminen yleiseen käytäntöön ei tee pahasta hyvää. ”Synti pysyy syntinä, vaikka se olisi yleinen”, sanoo unkarilainen.

Sosiaalipsykologi **Philip Zimbardo** tuli kuuluisaksi Stanfordin vankilakokeesta, jossa koehenkilöt arvottiin vankeihin ja vanginvartijoihin. Koe jouduttiin pian keskeyttämään, sillä vanginvartijoina toimineet miehet alkoivat käyttäytyä raa’asti vankeja kohtaan.

Zimbardon neuvot pahuutta vastaan ovat tämäntapaisia: Älä hyväksy toisten epäinhimillistämistä äläkä pidä itseä muita moraalisempana. Myönnä virheesi ja kanna vastuusi.

TOPI LINJAMA

Puustellin ruokasali sijaitsee vanhan navetan rakennuksessa. Navetan yläkerrassa on lisää majoitustilaa.

Tuija Silvennoinen uskoo, että maaseutuyrittäjyyden ja -matkailun tulevaisuus Suomessa on valoisa.

Yhdessä kartanon ulkorakennuksista on kuntosali laitteineen, puntteineen ja nyrkkeilysäkkeineen.

ESKO KESKI-VÄHÄLÄ

Tuija Silvennoinen valitsi miehensä Ari Karvosen kanssa Puustellin maalaiskartanon paikaksi asua ja yrittää. Eteläpohjalainen yrittäjäasenne, seudun kaunis luonto sekä Evijärven elävä kylänraitti avittivat ratkaisua.

Evijärven vanhasta kanttorilasta sukeutui majatalo ja kokouspaikka

Puustellin maalaiskartano luonnon siimeksessä tarjoaa Silvennoisen perheelle viihtyisän kodin ja matkustajalle tunnelmallisen majapaikan.

EVIJÄRVI (MT)

Tuija Silvennoinen perheineen muutti Evijärvelle neljä vuotta sitten aloittaakseen maaseutuyrittäjänä paikkakunnan vanhassa kanttorilassa, Puustellin pohjalaistalon miljöössä.

Perhe asui tätä ennen vuosia eteläisessä Suomessa, pääkaupunkiseudun tuntumassa.

”Etsimme pitkään paikkaa, jossa voisimme asua mutta myös pyörittää maaseutuyritystä. Kolusimme koko maata etelästä pohjoiseen, Käsivarresta Hankoon, kunnes löysimme Puustellin maalaiskartanon Evijärvellä”, Silvennoinen muistelee.

Vanhan pohjalaiskartanon miljöö osoittautui sopivaksi, sillä se soveltuu erinomaisesti sekä perheen kodiksi että vieraiden majoittamiseen.

Toinen vahva syy paikan valintaan löytyy ympäröivästä luonnosta.

”Ympäröivä metsä on viehättävä. Sieltä poimin marjat ja sienet. Myös järvi on lähellä. Luonto, asuminen ja monipuoliset tilat, niistä rakentuu mahtava yhdistelmä”, Silvennoinen kertoo.

Pitopalvelua ja majoitusta

Silvennoisen yritystoiminta rakentuu kolmen kärjen varaan.

Maalaiskartano Puustelli tarjoaa pitopalvelua, maatilamajoitusta ja kokoustiloja yritysten käyttöön.

Paikan päällä järjestetään myös monenlaisia tapahtumia. Maalaistalossa lämmitetään kahta kamaria ja isot tilaisuudet järjestetään vanhan navetan tiloissa.

”Ihmiset ovat menneet täällä naimisiin. On järjestetty kasteja muistotilaisuuksia ja erilaisia illanviettoja.”

Silvennoinen tekee tarjoiltavat ruuat ja leipoo lämpimäiset tapahtumiin pääsääntöisesti itse, kakuista ja pipareista lähtien.

Puustellissa tarjotaan tilauksesta sunnuntaibrunssia, sekä keittolounasta keskiviikkoisin.

Kotimaasta ja ulkomailta

Maaseutumatkailun paras sesonki koittaa kesällä. Tuolloin lomalaiset eri puolilta maata löytävät tiensä Evijärven Puustelliin.

”On lomalaisia Suomen eri kolkista ja ulkomailta. Lähiseudun suosituissa kesäkohteissa, kuten Alahärmän Powerparkissa, päivän viettäneet saapuvat usein yöpymään tänne.”

Yritysasiakkaita Puustelliin saapuu kauempaakin, Vaasasta ja Oulusta saakka. Yritysvierailuista majatalo saa parhaan kertakorvauksen.

”Aina toki voisi tienata paremminkin, mutta kyllä tällä toimeen tulee. Haaveena olisi joskus palkata työntekijä, mikä vähentäisi omaa työmäärää. Vanhassa maalaiskartanossa riittää valtavasti askaretta”, Silvennoinen sanoo.

Puustelli, vanha kanttorila

Evijärvin Puustellin pitkä historia alkaa 1780-luvulta, jolloin se erotettiin Honkiniemen pappilan maista.

Puustelli toimi vuosikymmenten ajan kanttorilana ja virkamiestalona, kunnes se siirtyi 1960- ja 1970-lukujen taitteessa yksityisomistukseen.

Evijärven vanha pappila, Ruurikkala, sijaitsee reilun kilometrin päässä vanhasta kanttorin asuinpaikasta.

”Jostakin syystä Evijärven keskusta muodostui ajan saatossa kauemmas kanttorilasta ja pappilasta, järven rannalle viiden kilometrin päähän”, Silvennoinen kertoo.

Nyt Puustellin tilaan kuuluvat pellot on vuokrattu naapurille.

”Tässä asumiseen tuo oman lisänsä, kun naapuri on maataloustöissä viereisellä pellolla. Vuoden kierto on kouriintuntuvasti läsnä.”

Savon kasvatti viihtyy

Lähtöjään Itä-Suomesta, Etelä-Savon Kerimäeltä kotoisin oleva Silvennoinen perheineen ei ole kokenut Etelä-Pohjanmaata asuinpaikkana vieraaksi.

”Tässä Evijärvellähän on savolaiskiila, murretta myöten. Siksi koen oloni täällä kotoiseksi.”

Myös eteläpohjalainen yrittäjäasenne miellyttää.

”Olen lähtöisin yrittäjäperheestä, joten pidän kovasti pohjalaisesta mentaliteetista. Tällä seudulla on paljon kaikenlaista pientä ja suurempaakin yritystoimintaa.”

Alle 3 000 asukkaan Evijärvi on pieni kunta maakunnan reuna-alueella. Silvennoinen kiittelee sen kylänraitin elävyyttä.

”Keskustassa ei ole tyhjiä liiketiloja, vaan on ihmisiä ja toimintaa. Kylänraitti painoi osaltaan myös silloin, kun haimme tätä paikkaa. Jotkin pienet kunnat ovat aika tylsän näköisiä, kun joka toinen liiketila on tyhjillään kirkonkylässäkin.”

Pohjalaisissa yrittäjäporukoissa jotkut ovat ihmetelleet asuinpaikkavalintaa.

”Siitäkin huolimatta pohjavire on ollut aina myönteinen, kun Evijärvestä puhutaan”, Silvennoinen myhäilee.

JUKKA KOIVULA

Evijärven vanhan kanttorilan päärakennus on nykyään asuintalona, jonka vierashuoneissa matkalaiset voivat majoittua.

Maaseutumatkailu pärjää talouden taantumassakin

Kuluva vuosi on ollut maaseutumatkailussa kohtuullisen hyvä, vaikka yleinen taloustilanne näyttää Suomessa synkältä.

”Majoitus- ja vapaa-aikapuolella bisnes pyörii kohtuullisen hyvin. Sellaisilla yrittäjillä, jotka keskittyvät yritysasiakkaisiin, on ollut hieman enemmän haasteita ryhmien kanssa”, toteaa MTK:n maaseutumatkailuasiantuntija **Kimmo Aalto**.

Merkittäviä alueellisia eroja ei maaseutumatkailun kannattavuudessa ilmene.

”Yritysten välillä on eroja, mutta mitään alueellisia eroja ei pysty yksioikoisesti osoittamaan. Esimerkiksi venäläisiä on ollut Itä-Suomessa vielä ihan kohtuullisesti. Romahdusta ei ole tapahtunut”, Aalto kertoo.

”Maaseutumatkailussa pärjäävät yleisesti ottaen hyvätasoiset ja huolellisesti markkinointiin keskittyvät yritykset.”

”Maaseutumatkailu ei ole juuri muuttunut 2000-luvulla”, Aalto sanoo.

”Perusjutut ovat säilyneet melko samankaltaisina. Toki esimerkiksi kokous- ja juhlapalveluihin satsataan entistä enemmän tänä päivänä. Lisäksi ohjelmapalveluita on kehitetty. Laadukkaampiin ja tasokkaampiin majoitustiloihin on investoitu.”

JUKKA KOIVULA